

پنک دین؟ چونکه په یوه نندی به باسه که وه هه‌ینه :
 1 - چاووگی ناساده (دارژاو) - تی‌په‌ر بیت، یان
 تی‌نه‌په‌ر - ته‌گه‌ر نوونی چاوگیه‌که‌ی لی‌فرنی‌درا، نه‌وه‌ی
 ده‌مینته‌وه پی‌ده‌گوتریت (قه‌دی فرمانی ناساده)، وه‌ک :

قه‌دی فرمانی ناساده (دارژاو)

چاووگی ناساده
(دارژاو)

راوه‌ستا
دانیشت

راوه‌ستان
دانیشتن

له به‌شی یه‌که‌می تم باسه‌دا، له نیشانه‌کانی ریژه
 له‌گه‌ل فرمانی ساده‌دا دواين و شوینه‌کانمان دیاری‌کردن .
 له به‌شی دووه‌می هه‌مان باسدا له نیشانه‌کانی ریژه له‌گه‌ل
 فرمانی ناساده (دارژاو)‌دا، ده‌دوین .

له به‌شی یه‌که‌می باسه‌که‌دا، فرمانه ساده‌کانمان له قه‌دو
 ره‌گی چاووگی ساده‌دا رپشت، ته‌مجا نیشانه‌کانی ریژه‌مان
 له‌گه‌ل‌دا به‌کاره‌یتان، وه له‌م به‌شه‌شدا فرمانه ناساده‌کان
 (دارژاو‌ه‌کان) یش له قه‌دو ره‌گی چاووگی ناساده
 داده‌ریژین و ته‌نجا نیشانه‌کانی ریژه‌یان له‌گه‌ل‌دا به‌کار
 ده‌ه‌یتین . . بابزاین قه‌دو ره‌گی چاووگی ناساده چون

تیک دان   تیک دا
وهرگرتن   وهرگرت

فرمانه پرووته که .

- راناوی لکاوی ك B بهدوای فرمانه پرووته که دا دههینین .

بو وینه :

له چاووگی ناساده (دارژاوی) - ههل توتان ، قهدی ناسادهی - ههل توتتا - وهرده گرین و بهینی یاساکهی سهره وه گهردانی ده کهین :

2 - چاووگی ناساده - تی په بیت ، یان تی نه په پر - نه گهر نوونی چاوگیه که و پسته که ی پیش نوونه که ی لی فری درا ، نه وهی ده مینتته وه بی ده گوتریت (ره گی فرمانی ناساده - دارژاوی) ، وهك :

ههل - ده - توتتا - م ← ههل ده توتتام
ههل - ده - توتتا - ین ← ههل ده توتتاین
ههل - ده - توتتا - یت ← ههل ده توتتایت
ههل - ده - توتتا - ن⁽⁵⁾ ← ههل ده توتتان
ههل - ده - توتتا . . . ← ههل ده توتتا
ههل - ده - توتتا - ن⁽⁶⁾ ← ههل ده توتتان

چاووگی ناساده (دارژاوی) ره گی فرمانی ناساده (دارژاوی)

ههل برین	ههل بر
دانیشتن	دانیش
ههل گلوفین	ههل گلوف
وهرگرتن	وهرگر

له م فرمانه دا ده توانریت نامرزی (ش) عه تف :

أ - بهدوای نیشانهی ریژهی (ده) دا بهینریت ، وهك :
ههل - ده - ش - زنا ← ههل ده ش زنا

نهوا یه که یه که له نیشانه کانی ریژهی فرمان ده دوین
له گهل فرمانی ناساده (دارژاوی) دا :

ب - بهدوای پیشگری فرمانه که دا بهینریت ، وهك :
رؤ - ش - ده - چوو ← رؤش ده چوو .

نیشانهی ریژهی (ده)

- 1 -

2 - فرمانی ناساده (دارژاوی) رابوردووی تی نه په ری کارانادیاری بهرده وامی :

بو دروست کردنی هم فرمانه ش ، له گهل دیاری کردنی شوینی نیشانهی ریژه (ده) له رستهی فرمانه که دا :

- قهدی فرمانی ناساده (دارژاوی) تی په ری کارانادیار یه کسر دههینین ، یان قهدی تی په ری کارادیار دههینین .
- نیشانهی ریژهی (ده) ده خهینه نیوان پیشگره که و فرمانه پرووته که .

- راناوی کومه لهی B له قهدی کارادیار داو کارانادیاردا

له فرمانی رابوردووی ئیستیمراری ناساده (دارژاوی) دا :

1 - فرمانی ناساده (دارژاوی) تی نه په ری کارادیاری ئیستیمراری :

بو دروست کردنی هم فرمانه و دیاری کردنی شوینی نیشانهی ریژهی (ده) له رستهی فرمانه که دا :

- قهدی فرمانی ناساده (دارژاوی)⁽³⁾ تی نه په ری کارادیار دههینین .

- نیشانهی ریژهی (ده)⁽⁴⁾ ده خهینه نیوان پیشگره که و

دهشیت بخریتهدوای نیشانهی (رای کارانادیار.

بو وینه: -

له چاووگی ناساده (دازاوی کارانادیار
(ههَل کیشران)هوه، قهدی ناساده (دازاوی (ههَل کیشرا)
دههینین و بهینی نهو یاسایهی سهروهه فرمانه ناساده که
گمردان ده کهین:

ههَل - ده - کیش - را - م ← ههَل ده کیشرام⁽⁷⁾
ههَل - ده - کیش - را - ین ← ههَل ده کیشراین

له م فرمانه شدا. ده توانریت ثامرازی (ش)ی عهتف:
ا - بهدوای نیشانهی ریژه (ده)دا، بهینریت، وهك:
دا - ده - ش (بهزین) را - م ← دادهش بهزینرام

ب - بهدوای پیشگری فرمانه کهدا، بهینریت، وهك:
ههَل - یش - ده (خهله تین) را - ین ← هه لیش
ده خهله تینراین

3 - فرمانی ناساده (دازاوی) رابوردووی تی پیری
کارادیاری ئیستیمرازی:

بو دروست کردنی هم فرمانه و دهست نیشان کردنی
شونینی نیشانهی ریژهی (ده) و راناوی لکاوی ك A له
رشتهی فرمانه ناساده کهدا:

- قهدی فرمانی ناساده (دازاوی) تی پیری کارادیار
دههینین.

- نیشانهی ریژهی (ده) ده خهینه نیوان پیشگره کهو
فرمانه پرووته که.

- راناوی لکاوی ك A ده خهینه دوای پیشگره کهوه.⁽⁸⁾

بو وینه: -

چاووگی ناساده (دازاوی) تی پیری (دابستهن)

دههینین و قهدی ناساده (دازاوی) (دابسته)ی
لی وهرده گرین و بهینی نهو یاسایهی سهروهه گمردانی
ده کهین، وهك:

دا - م - ده - بهست ← دام ده بهست
دا - مان - ده - بهست ← دامان ده بهست
دا - ت - ده - بهست ← دات ده بهست
دا - تان - ده - بهست ← داتان ده بهست
دا - ی - ده - بهست ← دای ده بهست
دا - یان - ده - بهست ← دایان ده بهست

له م فرمانه تی پیره شدا ده توانریت:

1 - ثامرازی (ش)ی عهتف:

ا - بهدوای نیشانهی ریژه (ده)دا، بهینریت، وهك:
ههَل - ده - ش - گیرساند ← ههَل دهش گیرساند.

ب - بهدوای پیشگری فرمانه کهدا، بهینریت، وهك:
دا - ش - ده - وهشانند ← داش دهوه شانند.

2 - راناوی لکاوی ك A بهدوای پیشگره کهدا بهینریت نهك
نیشانهی ریژه (ده) وهك له فرمانی سادهدا، لوا:
دا - تان - ده - خست ← داتان ده خست

3 - ثامرازی (ش)ی عهتف و راناوی لکاوی ك. A⁽⁹⁾

دهتوانن پیکهوه بهدوای پیشگری فرمانه کهدا بین، نهك
نیشانهی ریژهی (ده) وه له هاتنه که یاندا بویان ههیه پاش و
پیش بکهوون:

ا - وینه بو پیش کهوتنی راناوه که، وهك:

ههَل - م - یش - ده - بژارد ← هه لیمیش ده بژارد

ب - وینه بو پیش کهوتنی نامرازی (ش)، وهک :
ههَل - یش - تان - ده - سهنگاند ← ههَلِشْتان دهسهنگاند

توانج تهگرن، له کچ، له ژن
له ریبواری ووردو مهزن

(به رههمی خاوین)

لهم فرمانه دا ده توانریت نامرازی (ش) ی هه تف :

(2)

له فرمانی رانه بوردووی ناساده (دارژاوی ئیخباری دا :
1 - فرمانی رانه بوردووی ناساده ی تی نه پیری کارادیاری
ئیخباری :

ا - به دوای پیشگری فرمانه که دابهئیریت، وهک :
لیک - یش - ده - ب⁽¹⁰⁾ - ین ← لیکیش ده بین

بو دروست کردنی هم فرمانه و دیاری کردنی شوینی
نیشانه ی (ده) و راناوی لکاوی ك A له رشته ی فرمانه
ناساده که دا :

ب - به دوای نیشانه ی ریزه ی (ده) دا بهئیریت، وهک :
تیک - ده - ش - چ⁽¹¹⁾ - ن ← تیک ده ش چن

- رهگی فرمانی ناساده (دارژاوی تی نه پیر ده هئین
- نیشانه ی ریزه ی (ده) ده خهینه نیوان پیشگری فرمانه که و
ره که کی .
- راناوی لکاوی ك B ده خریته دوا یی رهگی فرمانه که .

2 - فرمانی رانه بوردووی ناساده (دارژاوی تی نه پیری
کارانادیاری ئیخباری :

بو دروست کردنی هم فرمانه و دیار کردنی شوینی
نیشانه ی ریزه و راناوی ك A له رشته ی فرمانه ناساده که دا :
- رهگی فرمانی ناساده (دارژاوی تی نه پیری کارادیار
ده هئین .

- نیشانه ی ریزه ی (ده) ده خهینه نیوان پیشگری که و ره که
- نیشانه ی (ری) کارانادیار ده خهینه دوا یی رهگی
فرمانه که .

- راناوی لکاوی ك B به دوای نیشانه ی (ری) کارانادیار دا،
ده هئین .

بو وینه : -

چاووگی تی نه پیری ناساده ی (ههَل لوشین) ده هئین و
رهگی فرمانی ناساده (ههَل لوش) ی لی وهرده گرین و بهئیری
یاسای سهروهه گهردانی ده که ین :

دا - ده - نیش - م ← داده نیشم
دا - ده - نیش - ین ← داده نیشین
دا - ده - نیش - یت ← داده نیشیت
دا - ده - نیش - ن ← داده نیشن
دا - ده - نیش - یت ← داده نیشیت
دا - ده - نیش - ن ← داده نیشن

ههروهک لهم دیره شیعراندا، فرمانی رانه بوردووی
(رانه وهستن) بهئیری نهو یاسایه ی سهروهه دروست کراوه :

ههَل - ده (لوش) ری - م ← ههَل ده لوشریم .
ههَل - ده (لوش) ری - ین ← ههَل ده لوشرین .
ههَل - ده (لوش) ری - یت ← ههَل ده لوشریت .

هموو ده م کومهَل ده بهستن
روو به شهقام (رانه وهستن)

هەل - دە (لوش) رى - ن ← هەل دەلوشرىن .
 هەل - دە (لوش) رى - ت ← هەل دەلوشرىت .
 هەل - دە (لوش) رى - ن ← هەل دەلوشرىن .

لەم فرمانەدا دەتوانرىت تەنيا ئامرازى (ش) عەتف:

أ - بەدواى نىشانەى رىژەدا بەئىنرىت، وەك:
 هەل - دە - ش (واس) رى - م ← هەل دەش واسرىم

ب - بەدواى پىشگرى فرمانەكەدا بەئىنرىت، وەك:
 دا - ش - دە (دوش) رى - ين ← داش دەدوشرىن

3 - فرمانى ناسادەى (دارژاۋ) رانەبوردووى تىپەرى
 كارادىارى ئىخبارى:

بۆ دروست كردنى ئەم فرمانەو دىارى كردنى شوئىنى
 نىشانەى (دە) و راناۋى ك B لە رشتەى فرمانە ناسادەكەدا:
 - رەگى فرمانى ناسادە (دارژاۋ) تىپەر دەهئىن .
 - نىشانەى رىژەى (دە) دەخەينە نىۋان پىشگرى فرمانەكەو
 رەگەكەى .
 - راناۋى لكاۋى ك B بەدواى رەگەكەدا دەهئىن، وەك:

كۆلارەكە - هەل - دە - دە⁽¹²⁾ م
 ين
 يت
 ن
 ات
 ن

لەم فرمانەشدا دەتوانرىت:

1 - ئامرازى (ش) عەتف:

أ - بەدواى نىشانەى رىژە (دە)دا بەئىنرىت، وەك:
 را - دە - ش - هين - م ← رادەش هينم .

ب - بەدواى پىشگرى فرمانەكەدا بەئىنرىت، وەك:
 وەر - يش - دە - گەرىن - ين ← وەرىش دەگەرىنن
 2 - راناۋى ك A بەدواى پىشگرى فرمانەكەدا بەئىنرىت،
 وەك:

هەل - م - دە - خەلەتىن - ن ← هەلم دەخەلەتىن
 3 - راناۋى ك A و ئامرازى (ش) عەتف بەدواى يەكدا
 بەئىنرىن لە فرمانەكەدا، وە لە ھاتنەكەياندا يىكەو، دەتوانن
 پاش وپىش بکەوون، وەك:

أ - وىنە بۆ پىش كەوتنى راناۋى ك A :
 هەل - ت - يش - دە - بوئر - م ← ھەلتىش دەبوئر
 ب - وىنە بۆ پىشكەوتنى (ش) عەتف:
 دا - ش - ت - دە - پاچ - ن ← داشت دەپاچن

نىشانەى (ب... ايه) يان (ب... يه)

لە چاۋوگى ناسادە (دارژاۋ) تىپەر و تىنەپەرى
 كارادىارو كارانادىار، ئەگەر قەدى فرمانە ناسادەى
 (دارژاۋ) مان وەرگرت:

1 - لە قەدە ناسادە (دارژاۋەكە)دا، فرمانە پروتەكە -
 تىپەر، بىت، يان تىنەپەرى كارادىار كوتالى بە پىتەبزوئى
 (1) نەھاتبوو، فرمانەكە دەخرىتەنىۋان نىشانەى (ب...
 ايه) ئىنشائەو، وەك:

(1)

چاۋوگى ناسادە (دارژاۋ) قەدى فرمانى ناسادە (دارژاۋ)

هەل بژاردن هەل بژارد⁽¹³⁾

(3)

هەل - ب (بژارد) ايه ← هەل بىژاردايه
 هەل - ب (چوو) ايه ← هەل بچووايه

دا - ب (کهوت) ایه ← دابکهوتایه

2 - له قده ناساده دارژاوه کهدا، فرمانه پرووته که - تی په پرت، یان تی نه په پری کارادیارو کارانادیار بیت - نه گهر کوتایی به پیته بزونی (أ) هاتبوو، فرمانه که ده خریته نیوان نیشانه ی ریژه ی (ب) میه ی ئیشائی یه وه، وهك:

له چاووگی ناساده (دارژاوی تی نه په پری (همل هاتن)، قده که ی که (همل هات) ه، ورده گرین و به پی یاسای سهروه گهردانی ده که ی.

همل - ب (هات) ⁽¹⁴⁾ م - ایه ← همل بهاتمایه
همل - ب (هات) - ی - ایه ← همل بهاتینایه
همل - ب (هات) - یت - ایه ← همل بهاتیتایه
همل - ب (هات) - ن - ایه ← همل بهاتنایه

چاووگی ناساده (دارژاوی) قده ی فرمانی ناساده (دارژاوی)

همل تووتان
داهینان
همل کیشران

له م فرمانه دا ده تو انریت، نامرازی (ش) ی عه تف:
أ - به دوا ی پیشگره که دا، بهینریت، وهك:
وهر - یش - ب (گهرا) یه ← وهریش بگه پرایه
ب - به دوا ی نیشانه ی ریژه (ب) دا، بهینریت، وهك:
دا - ب - ش (خورپا) یه ← هوبابش خورپایه

همل - ب (تووتا) یه ← همل بتووتایه

دا - ب (هینا) یه ← دابهینایه

همل - ب (کیش) یه ← همل بکیشرایه

2 - فرمانی ناساده (دارژاوی) رابوردووی تی نه په پری ناته وای کارانادیاری ئیشائی:

بو دارشتنی ثم فرمانه و دیارکردنی شوینی نیشانه ی ریژه ی (ب) . . ایه) یان (ب . . . یه) و راناوی لکاوی ك B له رشته ی فرمانه ناساده که دا:
- قده ی فرمانی ناساده (دارژاوی) تی نه په پری کارانادیار ده هینین.

ثم فرمانه ناساده رابوردووانه ی که به پی ثم و بنواشانه ده تو انریت له قده ی ناساده (دارژاوی) دروست بکرتین، ثم مانه ن:

1 - فرمانی ناساده (دارژاوی) رابوردووی تی نه په پری ناته وای ئیشائی:

- فرمانه پرووته که له قده ناساده که دا، نه گهر کوتایی:
أ - به پیته بزونی (أ) هاتبوو ده خهینه نیوان نیشانه ی ریژه ی (ب) . . یه).

بو دارشتنی ثم فرمانه و دیاری کردنی شوینی ریژه ی (ب) . . ایه) یان (ب . . یه) و راناوی لکاوی ك B له رشته ی فرمانه ناساده که دا:

ب - به پیته بزونی (أ) نه هاتبوو ده خهینه نیوان نیشانه ی (ب) . . ایه).

- قده ی فرمانی ناساده (دارژاوی) تی نه په پرت ده هینین.
- فرمانه پرووته که له قده ناساده که ده خهینه نیوان نیشانه ی ریژه که وه.

- راناوی لکاوی ك B نه گهر هینرا - ده خریته کوتایی نیشانه ی (را) ی کارانادیاری فرمانه پرووته که وه بو وینه:

له چاووگی ناساده ی (دارژاوی) تی نه په پری کارانادیاردا (دابلوسینران)، قده که ی که (دابلوسینرا) یه ورده گرین و به پی یاسای سهروه گهردانی ده که ی:

- راناوی لکاوی ك B به دوا ی فرمانه پرووته که دا ده هینین، وهك:

دا - ب (پلوسین - را) م - ایه ← داپلوسینرامایه⁽¹⁵⁾
 دا - ب (پلوسین - را) ین - ایه ← داپلوسینراینايه
 دا - ب (پلوسین - را) یت - ایه ← داپلوسینرایتایه
 دا - ب (پلوسین - را) ن - ایه ← داپلوسینرانایه
 دا - ب (پلوسین - را) . . . یه ← داپلوسینرایه
 دا - ب (پلوسین - را) ن - ایه ← داپلوسینرانایه

ههَل - مان - ب (پاچی) ایه ← ههَلمان پپاچیايه
 ههَل - ت - ب (پاچی) ایه ← ههَلت پپاچیايه
 ههَل - تان - ب (پاچی) ایه ← ههَلتان پپاچیايه
 ههَل - ی - ب (پاچی) ایه ← ههَلی پپاچیايه
 ههَل - یان - ب (پاچی) ایه ← ههَلیان پپاچیايه

لهم فرمانه ناساده یه شدا ده توانریت:

لهم فرمانه شدا ده توانریت نامرازی (ش) ی عهتف:

1 - نامرازی (ش) ی عهتف: -

أ - بهدوای نیشانهی ریژهی (ب) دا، بهینریت، وهك:
 ههَل - ب - ش (گیرسین) را - یه ← ههَل بش گیرسینرایه
 ب - بهدوای پیشگری فرمانه که دا بهینرایه، وهك:
 دا - ش - ب (خ) را - یه ← داش بخرایه⁽¹⁶⁾

1 - بهدوای نیشانهی ریژه (ب) دا، بهینریت، وهك:

ههَل - ت - ب - ش (سهنگاند) ایه ← ههَلت بش سهنگاندایه.
 ب - بهدوای پیشگری فرمانه که دا، بهینریت، وهك:
 را - ش - ت - ب (زهنی) ایه ← راشت بژه نیایه.
 2 - راناوی لکاوی ك A بهدوای پیشگره که دا، بهینریت، وهك:
 ههَل - تان - ب (خست) ایه ← ههَلتان بخستایه.

3 - فرمانی ناساده (دارژاوی) رابوردووی تی پهری کارادیاری ناته و اووی ئینشائی:

3 - راناوی لکاوی ك A و نامرازی (ش) پیکه وه له رستهی فرمانه ناساده که دا بین، به لام له هاتنه که یاندا، ده توانن پیش و پاش بکه و ون، نمونه:

بو دارشتی ثم فرمانه و دیاری کردنی شوینی نیشانهی ریژهی (ب) . . . ایه) یان (ب) . . . یه) و راناوی لکاوی ك A له رستهی فرمانه ناساده (دارژاوه که دا:

أ - بو پیش که وتنی راناوه که، وهك:

ههَل - م - یش - ب (دا) یه ← ههَل میس بدایه.
 ب - بو پیش که وتنی نامرازی (ش)، وهك:
 دا - ش - تان - ب (گرت) ایه ← داشتان بگرتایه.

- قهدی فرمانی ناساده (دارژاوی) تی پهری کارادیار ده هینین.

- فرمانه پروته که له قهده ناساده که دا ده خهینه نیوان نیشانهی ریژه که.

- راناوی لکاوی ك A - ته گهر هینرا - ده خریته دوای پیشگری فرمانه که.

نیشانهی ریژهی (ایه)

بو وینه:

نیشانهی ریژه (ایه) له تهك فرمانی ناساده (دارژاوه) دا به کار ده هینریت بو پیک هینانی فرمانی ناسادهی رابوردووی دوری ئینشائی. بو ئه مه قهدی فرمانی ناساده (دارژاوه) وهرده گرین و فرمانی (بوون) ی تی نه پهری ده خهینه دواوه، له پاشا راناوی لکاوه - ته گهر وستر رانای لکاوه به کار بهینریت

له چاووگی ناساده (دارژاوی) تی پهری وهك (ههَل پاچین) دا، که قهده که ی (ههَل پاچی) یه، وهرده گرین و به پی یاسای سه ره وه گهر دانی ده که ین:

ههَل - م - ب (پاچی) ایه ← ههَلم پپاچیايه.

- دهخینه دواى فرمانى بوونهوه، له دوا دواى هموویاندا
نیشانهى ریژهى (ایه) داده‌نین، بهم شیویه فرمانى
ناسادهى رابوردووى دوورى ئینشائى دروست ده‌که‌ین، بو
نمونه:

چاووگى ناساده (دارژاوى) قهدى فرمانى ناساده (دارژاوى)

تى وورووکا تى وورووکا

فرمانى رابوردووى ناسادهى دوورى ئینشائى

تى وورووکا - بوو - ایه ← تى وورووکا بوايه

ئهو فرمانه ناساده رابوردووه دوورانهى ئینشائى که بهم
جوړه پیک ده‌هینرین ئه‌مانه‌ن:

1 - فرمانى ناساده (دارژاوى) رابوردووى دوورى
تى نه‌په‌رى کاراديارى ئینشائى:

بو دارشتنى ئه‌م فرمانه و دیارى کردنى ریژه و پاناوى ك B و
فرمانى بوون و قهدى ناساده له رستهى فرمانه ناساده‌که‌دا:
- قهدى فرمانى ناساده (دارژاوى) تى نه‌په‌رى کاراديار
ده‌هینن:

- فرمانى (بوون) ی تى نه‌په‌ر.

- پاناوى لكاوى ك B

- نیشانهى ریژهى (ایه).

بو وینه:

له چاووگى ناساده (دارژاوى) تى نه‌په‌ر (هه‌ل نیشن)،
که قه‌ده‌که‌ی (هه‌ل نیشن) ه، وهرده‌گرین و به‌پى یاسای
سه‌روه گه‌ردانى ده‌که‌ین:

هه‌ل - نیشن - بوو - م - ایه ← هه‌ل نیشن بوايه.

هه‌ل - نیشن - بوو - ین - ایه ← هه‌ل نیشن بوايه.
هه‌ل - نیشن - بوو - یت - ایه ← هه‌ل نیشن بوايه.
هه‌ل - نیشن - بوو - ن - ایه ← هه‌ل نیشن بوايه.
هه‌ل - نیشن - بوو - ایه ← هه‌ل نیشن بوايه.
هه‌ل - نیشن - بوو - ن - ایه ← هه‌ل نیشن بوايه.

له‌م فرمانه‌دا ده‌توانریت ئامرازى (ش) ی عه‌تف به‌دواى
پیشگری فرمانه‌که‌دا به‌ینریت، وه‌ك:

تى - ش - (په‌رى - بوو) ایه ← تیش په‌ری بوايه
دا - ش (مه‌زرا - بوو) ایه ← داش مه‌زرا بوايه

2 - فرمانى ناساده (دارژاوى) رابوردووى دوورى
تى نه‌په‌رى کاراناديارى ئینشائى:

بو دارشتنى ئه‌م فرمانه و دیارى کردنى ریژه و پاناوى لكاوى
ك B و فرمانى (بوون) ی تى نه‌په‌ر و قهدى ناساده و نیشانهى
(را) ی کاراناديار له رستهى فرمانه‌که‌دا:

- قهدى فرمانى ناساده (دارژاوى) تى نه‌په‌رى کاراناديار
ده‌هینن.

- فرمانى (بوون) ی یاریده‌ده‌ر.

- پاناوى لكاوى ك B

- نیشانهى ریژهى (ایه).

بو نمونه:

له چاووگى ناساده (دارژاوى) تى نه‌په‌رى کارانادياردا
وه‌ك (داخورپینران) قه‌ده‌که‌ی که (داخورپینرا) یه،
وه‌رده‌گرین و به‌پى یاسای سه‌روه گه‌ردانى ده‌که‌ین:

دا - خورپین - را - بوو - م - ایه ← داخورپینرا بوايه.

دا - خورپین - را - بوو - ین - ایه ← داخورپینرا بوايه.

دا - خورپین - را - بوو - یت - ایه ← داخورپینرا بوايه.

دا - خورپین - را - بوو - ن - ایه ← داخوریپنرابوونایه .
دا - خورپین - را - بوو . . . ایه ← داخوریپنرابوونایه .
دا - خورپین - را - بوو - ن - ایه ← داخوریپنرابوونایه .

تی - ی - گوئی - بوو - ایه ← تی گوئی بووایه .
تی - یان - گوئی - بوو - ایه ← تیان گوئی بووایه .

لهم فرمانه دا ده توائرتیت :

لهم فرمانه ناساده ده دا، ده توائرتیت ئامرازی (ش) عهتف :

1 - ئامرازی (ش) عهتف :

أ - به دوای پیشگری فرمانه که دا بهیتریت، وهك :
دا - ش - م - مائی - بوو - ایه ← داشم مائی بووایه .
ب - به دوای فرمانه پروته که دا بهیتریت، وهك :
دا - م - مائی - یش - بوو - ایه ← دام مائیش بوایه .
2 - راناوی ك . A به دوای پیشگری فرمانه که دا بهیتریت، وهك :

أ - به دوای پیشگری فرمانه که دا بهیتریت، وهك :

پا - ش - وهستین - را - بوو - م - ایه هپاش وهستینرابوومایه .
ب - به دوای نیشانه ی (را) ی کارانادیاردا بهیتریت، وهك :
پا - وهستین - را - ش - بوو - م - ایه هپراوهستینراش بوومایه .

3 - فرمانی ناساده (دارژاوی رابوردوی دوری تی په ری کارادیاری ئیشائی :

لی - تان - خواست - بوو - ایه ← لیان خواستبوایه .
3 - راناوی لکاوی ك . A و ئامرازی (ش) عهتف ده توانن پیکه وه به دوای پیشگری فرمانه که دا بهیتریت . ده شیت له هاتنه که دا پیش وپاش بکه ووون :

بو دارشتنی ئهم فرمانه و دیارکردنی شوینی نیشانه ی ریژه و راناوی لکاوی ك A و فرمانی (بوون) ی یاریده ده ره قه دی ناساده له رشته ی فرمانه ناساده که دا :

- قه دی فرمانی ناساده (دارژاوی تی نه په ری کارادیار ده هینین .

أ - وینه بو پیش که وتنی راناوی ك A ، وهك :
تی - م - یش - گرت - بوو - ایه ← تیمیش گرتبووایه .
ب - وینه بو پیش که وتنی ئامرازی (ش) عهتف، وهك :
ههل - یش - م - وهشانند - بوو - ایه ← هه لیشم وهشاند بووایه .

- فرمانی (بوون) ی یاریده ری تی نه په ر .
- راناوی لکاوی ك A به دوای پیشگری فرمانه که دا .
- نیشانه ی ریژه ی (ایه) .

نیشانه ی ریژه ی (ب)

بو وینه :

بو وه کو که وه لسه ی ده وهن به خونندن
هاو تیره مان، رابکیشین بو مردن
(دیلان)

قه دی ناساده (دارژاوی (ههل بژارد) له چاووگی ناساده ی (ههل بژاردن) وهرده گرین و به نی یاسای سه ره وه گهردانی ده که یین .

لهم دیره شیعه ده فرمانی (رابکیشین) فرمانیکی ناساده (دارژاوی) له چاووگی ناساده ی (راکیشان) بهم شیوه ی خواره وه پیک هینراوه . :

تی - م - گوئی - بوو - ایه ← تیم گوئی بووایه .

تی - مان - گوئی - بوو - ایه ← تیمان گوئی بووایه .

تی - ت - گوئی - بو - ایه ← تیت گوئی بووایه .

1 - چاووگی ناساده (دارژاوی) (راکیشان) هینراوه .

تی - تان - گوئی - بوو - ایه ← تیتان گوئی بووایه .

- 2 - نوونی چاوگیه کهو پسته کهی پیشی لی فری دراوه و په گی ناساده ی (پاکیش) ماوته وه .
- 3 - نیشانه ی ریژه ی (ب) خراوته نیوان پیشگره کهو په گی فرمانه که .
- 4 - راناوی لکاوی ک . B به دوا ی په گی فرمانه ناساده که دا . هینراوه به شیوه ی خواروه گهردان کراوه .

رابکیشم - رابکیشین
رابکیشیت - رابکیشین
رابکیشیت - رابکیشین

- نیشانه ی ریژه ی (ب) له ناخاوتنی کوری دا، دوو ریژه ی لی پیک ده هینریت:
- 1 - رانه بوردووی نیشانی .
- 2 - فرمانی داخوازی .

توا به که یه که له هریه کی له فرمانانه ده دینین:

(۲)

- فرمانی رانه بوردووی ناساده (داریاوی نیشانی)
- 1 - فرمانی رانه بوردووی ناساده (داریاوی تی نه پری کارادیاری نیشانی:
- بو دارشتنی هم فرمانه و دیاری کردنی شونینی نیشانه ی ریژه و راناوی لکاوی ک B په گی ناساده له رشته ی فرمانه ناساده که دا:
- په گی فرمانی ناساده (داریاوی تی نه پری کارادیار ده هینین .
- نیشانه ی ریژه ی (ب) ده خینه نیوان پیشگری فرمانه کهو ره گه که ی .
- نیشانه ی (ری) کارانادیار به دوا ی په گی فرمانه که دا ده هینین .
- راناوی لکاوی ک B به دوا ی په گی که دا ده هینین .

بو وینه:

چاووگی ناساده (داریاوی) (دهرکه وتن) ده هینین، ره گه که ی که (دهرکه وه)، لی وهرده گرین و به پنی یاسای

سهره وه گهردانی ده که یین:

له هموو ژینما هر تاقه شونی

نه ستیره ی تالع ویستی دهرکه وی^(۱۲)

(به ره می خاوین)

له م دیره شیمره فرمانی (دهرکه وی) وهرده گرین و

گهردانی ده که یین:

- دهر - ب - کهو - یت ← دهر بکه ویت .
دهر - ب - کهو - ن ← دهر بکه وون .
دهر - ب - کهو - یت ← دهر بکه ویت .
دهر - ب - کهو - ن ← دهر بکه وون .
دهر - ب - کهو - م ← دهر بکه وم .
دهر - ب - کهو - ین ← دهر بکه وین .

- 2 - فرمانی رانه بوردووی ناساده (داریاوی تی نه پری کارانادیاری نیشانی:

بو دارشتن و پیک هینانی هم فرمانه و ده ست نیشان کردنی شونینی نیشانه ی ریژه ی (ب) و نیشانه ی کارانادیاری (ری) و راناوی لکاوی ک B و په گی ناساده ی فرمانه که له رشته ی فرمانه ناساده داریاوه که دا:

- په گی فرمانی ناساده (داریاوی تی نه پری کارادیار ده هینین .

- نیشانه ی ریژه ی (ب) ده خینه نیوان پیشگری فرمانه کهو ره گه که ی .

- نیشانه ی (ری) کارانادیار به دوا ی په گی فرمانه که دا ده هینین .

- راناوی لکاوی ک B ده خینه دوا ی نیشانه ی (ری) کارانادیاره وه .

بو وینه:

په گی ساده (داریاوی) - همل مژ - له چاووگی ناساده ی کارادیاری تی نه پری (همل مژین) وهرده گرین و به پنی یاسای

سهرهوه فرمانه رانه بوردوو ناساده تی نه پهره کارانادیاره
ئینشائی به پیک هاتوو که، گگردان ده که یین:

- راناوی لکاو ک B به دوای رهگی فرمانه ناساده که دا
هینراوه.

وه به پئی نهم هاتن و یاسایهش وها گگردان ده کربت:

- را - ب (کیش) - م ← رابکیشم.
- را - ب (کیش) - یین ← رابکیشین.
- را - ب (کیش) - یت ← رابکیشیت.
- را - ب (کیش) - ن ← رابکیشن.
- را - ب (کیش) - یت ← رابکیشیت.
- را - ب (کیش) - ن ← رابکیشن.

- ههَل - ب (مزری) - م ← ههَل بمزیرم.
- ههَل - ب (مزری) - یین ← ههَل بمزیرین.
- ههَل - ب (مزری) - یت ← ههَل بمزیریت.
- ههَل - ب (مزری) - ن ← ههَل بمزیرین.
- ههَل - ب (مزری) - ت ← ههَل بمزیریت.
- ههَل - ب (مزری) - ن ← ههَل بمزیرین.

لهم فرمانه ده توانریت، ته نیا نامرازی (ش) عهتف:

أ - به دوای پیشگره که دا بهینریت، وهک:

ههَل - یش - ب (مزری) - م ← ههَل یش بمزیرم

ب - به دوای نیشانهی ریژهی (ب) دا بهینریت، وهک:

دا - ب - ش - مال - ری - م ← دابش مالریم

لهم فرمانه دا ده توانریت:

1 - نامرازی (ش) عهتف به دوای:

أ - پیشگری فرمانه که دا بهینریت، وهک:

دا - ش - ب (مهرزین) - م ← داش بمهرزینم

ب - نیشانهی ریژهی (ب) دا بهینریت، وهک:

دا - ب - ش (مهرزین) - یین ← دابش مهرزینین.

2 - راناوی ک A به دوای پیشگری فرمانه که دا دهینریت،

نهک نیشانهی ریژهی (ب) وهک له فرمانی ساده دا لوا:

را - تان - ب - ژن - یین ← راتان بزهنین.

ناتوانین بلین:

(را - ب - تان - ژن - یین ← راتان ژنن) چونکه نهمه له

کوردزمان نه بیستراوه.

3 - راناوی ک A و نامرازی (ش) عهتف ده توانریت

ههردووکیان پیکه وه به دوای پیشگری فرمانه ناساده که دا

بهینرین، به لام له هاتنه که یاندا پیش وپاش ده که وون:

أ - وینه بو پیش که وتنی راناوه که له تهک نامرازی (ش) ی

عهتفا:

ههَل - م - یش - ب (واس) - ن ← ههَل میش بواسن.

ب - وینه بو پیش که وتنی نامرازی (ش) ی عهتف له گهَل

راناوی (ک A) دا، وهک:

3 - فرمانی رانه بوردوو ناساده (دازاوی تی پهری کارا
دیاری
ئینشائی:

سهختی ناخه مه پیشم

نابم به کوسپی خویشم

پهیمانم داوه به قهد

به ره ی خوم پی (راکیشم)

(به ره می خاوین)

لهم دیره هونراوه یه دا فرمانی (راکیشم)⁽¹⁸⁾ یان

(رابکیشم)، فرمانیکی رانه بوردوو ناساده (دازاوی

تی پهری کارادیاری ئینشائی یه. بو دارشتنی:

- چاووگی ناسادهی دازاوی تی پهری (راکیشان) هینراوه.

- له چاووگه که رهگی ناسادهی (راکیش)⁽¹⁹⁾ وه رگیراوه.

- نیشانهی ریژهی (ب) خراوته نیوان پیشگره که وه رهگی

فرمانه که.

هەل - یتش - مان - ب(واس)یت ← هەلشمان بواسیت .

(2)

فرمانی ناساده (دارژاوی داخوازی

بنوو له باووش دایکی دلسوزا
بوی (هەل برێژه) دەردو هیجرانت

(دیلان)

لەم دێرە شیعرەدا فرمانی (هەل برێژه) فرمانیکی
ناسادە ی دارژاوهو له چاووگی (هەل رشتن)هوه بهم شیوهیهی
خوارهوه پێک هاتوه:

- له چاووگی ناسادە ی دارژاوی (هەل رشتن)هوه، رهگی
فرمانی ناساده (هەل رش) ^(2b) وهگراره.

- نیشانهی رێژهی (ب) خراوته نیوان پیشگری فرمانه
ناسادهکو رهگهکهی.

- راناوی لکاوی ك B خراوته دواي رهگی فرمانهکهوه.
ههگر وستممان گهردانی بکهین بهپیی یاسای سهروهوه
گهردانی دهکهین:

هەل - ب(رێژ) - ه ← هەل برێژه

هەل - ب(رێژ) - ن ← هەل برێژن

فرمانی ناساده ی (دارژاوی داخوازیش دوو جوړه:

1 - فرمانی ناساده (دارژاوی داخوازی تی پهړ:

گلویی مه مکی کوژاوهی دایکه کانمان،

هەل گیرسینه . .

پشکووی نووستووی، ژیر خوله میشی میژوومان،

هەل بسینه . .

(من تینویتییم بهگر ئەشکی)

لەم پارچه هونراوهیهدا دوو فرمانی ناساده (دارژاوی

داخوازی تی پهړ ههیه:

1 - فرمانی (هەل بگرسینه) ⁽²¹⁾

2 - فرمانی (هەل بسینه).

ئەم دوو فرمانه بهپیی یاسا:

- چاووگی ناساده (دارژاوی (هەل گیرساندن) و چاووگی
ناساده ی (هەل ساندن) ی تی پهړ هینراوون و رهگه
ناسادهکانی فرمانهکانیان لی وهگراره.

- له چاووگی (هەل گیرساندن) رهگی ناساده ی
(هەل گیرسان) وهگرارهوه ئهلفهکهی کراوه به (ی) و بوته
(هەل گیرسین).

- له چاووگی (هەل ساندن) رهگی ناساده ی (هەل سان)
وهگرارهوه ئهلفهکهی کراوه به (ی) و بوته (هەل سین).

- نیشانهی رێژهی (ب) خراوته نیوان پیشگری فرمانهکهو
رهگهکهی، بوونهته (هەل بگرسین) و (هەل بسین).

- له پاشا راناوی لکاوی ك B خراوته دواي رهگی فرمانهکهو
بەم شیوهیهی خوارهوه گهردان کراوون:

1 - هەل - ب - گیرسین - ه ← هەل بگرسینه .

هەل - ب - گیرسین - ن ← هەل بگرسین .

2 - هەل - ب(سین) - ه ← هەل بسینه .

هەل - ب(سین) - ن ← هەل بسین .

لەم فرمانه ناساده داخوازی به تی پهړهدا ده توانریت .

1 - نامرازی (ش) ی عهتف:

أ - بهدوای پیشگری کهدا بهنریت، وهك:

هەل - یش - ب (هینج) ه ← هەل یش بهینجه .

ب - بهدوای نیشانهی رێژهی (ب) دا، بهنریت، وهك:

هەل - ب - ش (هینج) - ه ← هەل بش هینجه .

2 - راناوی لکاوی ك A بهدوای پیشگری فرمانهکهدا

بهنریت، نهك نیشانهی رێژهی (ب)، وهك:

رؤ - مان - ب(که)ن ← رؤمان بکهن .

دا - یان - ب(دوش)ه ← دایان بدوشه .

3 - راناوی لکاوی ك . A و نامرازی (ش)ی عتف ده توان
هردوویکیان پیکهوه له ئاخاوتندا بهدوای ئەم فرمانه ناساده
داخوازییه دا بین، بهلام له هاتنه که یاندا، بۆیان ههیه
پاش ویش بکهوون :

أ - وینه بۆ پیشکهوتنی راناوهکه، وهك :

دا - مان - یش - ب(گر)ه ← دامانیش بگره .

ب - وینه بۆ پیشکهوتنی نامرازی (ش)، وهك :

دا - ش - مان - ب(گر)ن ← داشمان بگرن .

2 - فرمانی ناساده (دارژاوی) داخوازی تی نه پەر:

بۆ دارشتن و پیک هینانی ئەم فرمانه و دیاری کردنی

شوینی نیشانهی ریزه ی (ب) و رهگی ناساده ی فرمانه که و

راناوی لکاوی ك A و ك B له فرمانه ناساده که دا:

- له چاووگی ناساده (دارژاوی) تی نه پەر رهگی ناساده ی

تی نه پەر وهرده گرین .

- نیشانهی ریزه ی (ب) داخوازی ده خهینه نیوان

فرمانه که و رهگی که ی .

- راناوی لکاوی ك B ده خهینه دوای رهگی فرمانه که .

بۆ وینه : -

له چاووگی ناساده ی دارژاوی تی نه پەری (دانیشن)،

رهگی ناساده (دانیش) وهرده گرین و به پی یاسای سه رهوه

گهردانی ده که ین :

دا - ب(نیش) - ه ← دابنیشه .

دا - ب(نیش) - ن ← دابنیشن .

لەم فرمانه ناساده تی نه پەر ده ده توانریت ته نیا نامرازی

(ش)ی عتف :

1 - بهدوای پیشگری فرمانه که دا بهینریت، وهك :

هه ل - یش - ب(فر) - ه ← هه لیش بفره .

ب - بهدوای نیشانهی ریزه ی (ب) دا، بهینریت، وهك :

هه ل - ب - ش (په)ن ← هه لیش په)ن .

★ ★ ★

یاسای نیشانه کانی ریزه له گه ل

فرمانی ناساده (دارژاوی) دا

1 - نیشانه ی (ده) :

أ - له تهك فرمانی ناساده (دارژاوی) رابوردووی بهرده وامی

تی په پرو تی نه پەری کارادیارو کارانادیاردا به کارده هینریت و

ده خریته نیوان پیشگری فرمانه که و فرمانه پروته که ی قهده

ناساده که .

ب - له تهك فرمانی ناساده (دارژاوی) رانه بوردووی

ئینخباری تی په پرو تی نه پەری کارادیارو کارانادیاردا

به کارده هینریت و ده خریته نیوان پیشگری فرمانه که و

رهگی که ی .

2 - نیشانه ی (ب) و (ب) (یه) :

ئەم نیشانه یه له تهك فرمانی رابوردووی ناتەواوی ساده ی

(دارژاوی) تی په پرو تی نه پەری کارادیارو کارانادیار ی

ئینشائی دا، به کار ده هینریت، به لام :

أ - ئەگەر فرمانه که کوتایی به پیتە بزونی (أ) نه هاتبوو،

فرمانه پروته که له قهده که دا ده خریته نیوان نیشانه ی (ب) .

(یه) .

ب - ئەگەر فرمانه که کوتایی به پیتە بزونی (أ) هاتبوو،

فرمانه پروته که له قهده که دا، ده خریته نیوان نیشانه ی

(ب) (یه) .

3 - نیشانه ی (ایه) یان (یه) :

ئەم نیشانه یه ده کریت به پاشکووی فرمانی رابوردووی

دووری نیشانی تی پهرو تی نه پیری کارادیارو کارانادیار، بهلام تهگر فرمانه پرووته که له قده ناساده که دا:

ا - کوتای به پیته بزونی (أ) نه هاتبوو، نهوا نیشانهی (ایه) ده کریت به پاشکوی فرمانه که.

ب - کوتای به پیته بزونی (أ) هاتبوو، نهوا نیشانهی (یه) ده کریت به پاشکوی فرمانه که.

4 - نیشانهی (ب):

نم نیشانهیه، ده خریته به رای: ⁽²²⁾

ا - رهگی فرمانی ناساده (دایزای) رانه بوردوی تی پهرو تی نه پیری کارادیارو کارانادیاری نیشانی. ⁽²³⁾

ب - رهگی فرمانی ناساده (دایزای) داخوازی ⁽²⁴⁾ تی پهرو تی نه پیر.

5 - نامرازی (ش) عتف له فرمانی ناساده دا، ده توانریت:

ا - بهدوای ریژهی (ده) و (ب) فرمانی تی پهرو تی نه پیری کارادیارو کارانادیاری رابوردوو، رانه بوردوی ئیخباری و نیشانی دا، به نیریت.

ب - بهدوای پیشگری فرمانی تی پهرو تی نه پیری کارادیارو کارانادیاری رابوردوو، رانه بوردودا به نیریت.

ج - بهدوای راناوی لکاو (ك A) دا له فرمانی ناساده (دایزای) تی پهردا، به نیریت.

6 - راناوی لکاو ك A له تهك فرمانی ناساده دا:

ا - بهدوای نیشانهی ریژهی هیچ فرمانیکدا نایهت، تهگر فرمانه که ناساده بوو.

ب - ده توانریت:

1 - بهدوای پیشگری فرمانی ناساده دا به نیریت.

2 - بهدوای نامرازی (ش) عتف دا به نیریت.

7 - نامرازی (ش) عتف و راناوی لکاو ك A ده توانن هردووکیان پیکهوه بهدوای پیشگری فرمانی ناسادهی

تی پهردا بین، له هاتنه که یاندا بویان هیه پاش ویش بکهوون.

پهراویزه کان: -

(1) چاووگی ناساده (دایزای) ده توانریت له چاووگی ساده و پیشگری (هه، وهر، دهر، دا، رو، تیک، تی، لی، لیک، پی، پیک...) درست بکرت، وهک:

دهر - کهوتن ← دهرکهوتن.

(2) ههشه بهر هم یاسایه ناکهوت، بووینه چاووگی ناساده - دایزای (هه، خستن) که رهگی ناسادهی لی درست ده کریت به پی یاسا نایته (هه، خس) به لکو ده پیته (هه، خه) بیان (هه، خ) وهک له گهردانه که ی دا دهرده کهوت:

هه - ده - خه - م ← هه، ده خه.

هه - ده - خه - ین ← هه، ده خه ین.

هه - ده - خه - یت ← هه، ده خه یت.

هه - ده - خه - ن ← هه، ده خه ن.

هه - ده - خه - ات ← هه، ده خه ات.

هه - ده - خه - ن ← هه، ده خه ن.

(3) قدهی فرمانی ناساده وهک گوتمان له (پیشگری فرمانی پرووت) پیک دیت.

(4) نیشانهی (ده) له هه ندی ناوچهی کوردستاندا به (شه) گوده کریت، واتسه له بری (هه - ده - وهر) ← هه، ده وهر) ده لین (هه - ته - وهر) ← هه، ته وهر).

(5) له بری راناوی که سی دوومی کوی جودا به کاره نراوه.

(6) له بری راناوی که سی سی یه می کوی جودا به کاره نراوه.

(7) له فرمانه دا:

هه: پیشگری فرمانه پرووته که په.

ده: نیشانهی ریژهی به رده واهه.

کیش: رهگی سادهی فرمانه.

را: نیشانهی کارانادیاره.

م: راناوی لکاو ك B بهلام (هه، کیشرا) به سه ریه که وه قدهی ناساده (دایزای) چاووگی (هه، کیشان) ه.

(8) له فرمانی ساده دا راناوی لکاو ك A ده خریته دوی نیشانهی ریژهی (ده) وه، بهلام له فرمانی ناساده دا ده خریته دوی

پیشگره‌که‌وه، واته:

ناتوانین بلّین (دا - ده - م - به‌ست ← دادهم به‌ست) چونکه له کورد وه‌ها نه‌بیستراوه، مه‌گه‌ر ته‌وانه‌ی کورد زمان نین و تازه فیری کوردی بوون به هه‌له‌ ئه‌مه بلّین.

(9) ناتوانریت نامرازی- (ش) و راناوی ک. A پیکه‌وه به‌دوای نیشانه‌ی ریژه‌ی (ده) دا له فرمانی ناساده‌دا به‌یتریت و بگوتریت: هه‌ل - ده - یان - یش - خست ← هه‌ل ده‌یانیش خست.

وه‌ر - ده - ش - یان - خست ← وه‌رده‌شیان خست.

(10) (ب) به‌ته‌نیا ره‌گی فرمانی ساده‌ی (بسوون) ه، به‌لام (لیک ب) ره‌گی فرمانی ناساده (داپژاوی تی‌نه‌په‌ری کارادیاره.

(11) چ به‌ته‌نیا ره‌گی فرمانی ساده‌ی (چسوون) ه، به‌لام (تیک ج) ره‌گی فرمانی ناساده (داپژاوی تی‌نه‌په‌ری کارادیاره.

(12) له شیوه‌ی که‌سی سی‌یهمی تاکدا، ره‌گی فرمانه‌که‌ ده‌بیت به (هه‌ل د) و راناوه‌که‌ ده‌بیت به (ات).

(13) قه‌دی فرمانی ناساده (داپژاوی) له پیشگرو فرمانی رووت پینک دیت.

(14) فرمانی (هات) خو‌ی به‌ ته‌نیا پیتی ده‌گوتریت (فرمانی رووت) هه‌روه‌ها پیشی ده‌گوتریت (قه‌دی فرمانی ساده).

(15) هه‌ندتی نیشانه‌ی (ب) ی ریژه له فرمانی ناساده‌دا گۆناکه‌ن و ده‌لّین: خوژگه‌ داپلۆسینرامابه.

(16) (دا - خ) قه‌دی فرمانی ناساده (داپژاوی) چاووگی ناساده‌ی (داخستن) ه. به‌پیتی ده‌ستوور ده‌بوو قه‌ده‌که (دا - خست) بوایه‌و فرمانه‌ ناساده (داپژاوه) کارانادیاره‌که له شیوه‌ی رابوردووی تی‌نه‌په‌ر کارانادیاری ئینشائی دا (هه‌ل - ب - خست - را - یه = هه‌ل بخسترایه) بوایه.

(17) نیشانه‌ی ریژه‌ی (ب) له فرمانی ناساده‌ی داپژاودا، به‌داخوه، نه‌ ده‌نوسریت و نه‌گۆده‌کریت، ئه‌مه له رووی یاساوه‌ نه‌نگی‌یه، به‌م پی‌یه‌ فرمانی (ده‌رکه‌وه‌ی) ده‌بیت (ده‌رکه‌وه‌ی - ت) بیت.

(18) نیشانه‌ی ریژه‌ی (ب) کرتینراوه.

(19) نوونی چاووگیه‌که‌و پته‌که‌ی پیشی چاووگه‌ ناساده‌که‌ فری‌دراوه.

(20) به‌لام ره‌گی ناساده‌ی (هه‌ل رش) که‌ گه‌ردان ده‌کریت،

پیتی (ش) ده‌گۆردریت، به (ژ) و (ی) کرتینراوی نیوان پیتی (ر) و (ش) دیته‌وه‌و ره‌گه‌ ناساده‌که‌ وه‌های لی‌دیت (هه‌ل ریژ).

(21) نیشانه‌ی ریژه‌ی (ب) ی نیو (هه‌ل بگیرسینه) له شیعه‌ره‌که‌دا کرتینراوه‌و (هه‌ل گیرسینه) نووسراوه، چونکه‌ ئاره‌زوو به‌لای فریدانی دا له شیوه‌ی ناساده‌دا زۆرباوه (حه‌قیش نی‌یه فری‌بدریت).

(22) واته نیوان پیشگری فرمانه‌ ناساده‌که‌و ره‌گه‌که‌ی.

(23) هه‌ندتی به‌م فرمانه‌ ده‌لّین رانه‌بوردووی ئه‌مری نا‌اشکرا (غیر صریح).

(24) له هه‌ندتی سه‌رچاوه‌دا ئه‌م فرمانه‌ به‌ فرمانی داخوازی نا‌اشکرا (صریح) ناوبراوه.

سه‌رچاوه

1 - مختصری صرف و نحوی کوردی - سعید صدقی به‌خدا/ 1928.

2 - دستووری زمانی کوردی - توفیق وه‌هیی جیزی می‌په‌کم/ 1929.

3 - قواعدی زمانی کوردی - به‌رگی دووم - نوری عه‌لی ئه‌مین - به‌خدا/ 1958.

4 - گرتنی که‌لینیکی‌تر له ریزمانی کوردی - نوری عه‌لی ئه‌مین - به‌خدا/ 1958.

5 - ریزمانی ناخاوتنی کوردی - له چاپکراوه‌کانی کۆری زانیاری کورد/ 1976.

6 - گۆلاری کۆری زانیاری به‌رگی نۆه‌م 1982 (رینوس).

7 - چۆنیته‌ی نووسینی چاووگیه‌ ناساده - گۆلاری کۆری زانیاری - به‌رگی نۆه‌م 1982 (د. کوردستان موکریانی).

8 - لایه‌نیکی جیاوازی - د. ووریا عه‌مر آمین - گۆلاری کۆری زانیاری به‌رگی ده‌په‌م. به‌خدا/ 1983 - لاپه‌ره 254 - 276.

9 - ده‌وانی دیلان - 1969 - چاپخانه‌ی (ئه‌سه‌د) - به‌خدا.

10 - به‌ره‌می‌ی خاویز - علی عارف آغا (شاری) 1984/ به‌خدا.

11 - من تینوتیم به‌گر ته‌شکی شیرکۆیی‌که‌س - به‌خدا/ 1973.

★ ★ ★